

Коли впаде темрява

Про книгу

Цілком можливо, що, прочитавши оповідання Великого і Страшного Стівена Кінга, ви почнете рахувати предмети довкола себе, аби почуватися в безпеці, з підозрою поглядати на великі замкнені будинки або нервуватися через телефонні дзвінки. Проте ніщо не зможе вам завадити насолоджуватись майстерністю письменника. Стівен Кінг дивує, шокує та захоплює проникненням у найглибші закутки людської свідомості й потойбічні світи.

С Т І В Е Н
КІНГ

**КОЛИ ВПАДЕ
ТЕМРЯВА**

CTIBEH
KIHГ

**STEPHEN
KING**

**JUST AFTER
SUNSET**

STORIES

**СТІВЕН
КІНГ**

**КОЛИ ВПАДЕ
ТЕМРЯВА**

ЗБІРКА

ХАРКІВ **2020** **КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ**

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2020

ISBN 978-617-12-7845-5 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Висловлюємо щиру подяку літературному агентству «Andrew Nurnberg Associates Baltic», Latvia, за допомогу в придбанні права на публікацію цієї книжки

Переклад з англійської:
«Just After Sunset» by Stephen King, published by Scribner, New York 2008

Переклад і коментарі *Олександра Красюка*

Дизайнер обкладинки *Аліна Белякова*

Кінг С.

К41 Коли впаде темрява : збірка / Стівен Кінг ; пер. з англ. і комент. О. Красюка. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2020. — 432 с.

ISBN 978-617-12-7655-0

ISBN 978-1-4165-8408-7 (англ.)

Цілком можливо, що, прочитавши оповідання Великого і Страшного Стівена Кінга, ви почнете рахувати предмети довкола себе, аби почуватися в безпеці, з підозрою поглядати на великі замкнені будинки або нервуватися через телефонні дзвінки. Проте ніщо не зможе вам завадити насолоджуватись майстерністю письменника. Стівен Кінг дивує, шокує та захоплює проникненням у найглибші закутки людської свідомості й потойбічні світи.

УДК 821.111(73)

© Stephen King, 2008

© Hemigo Ltd, видання українською мовою, 2020

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад, 2020

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2020

Присвячується Гейді Пітлор

Я можу лише здогадуватись, що ви бачили. Так, це доволі жахливо, але, врешті, це давня історія, старезна містерія... Такі сили неможливо назвати, неможливо висловити, не можна уявити, хіба що за допомогою символів, символів, котрі більшості з нас видаються поетичною фантазією, а декому навіть безглуздою казкою. Проте ми з вами принаймні маємо бодай якесь уявлення про той жах, що може мешкати в потаємних закопелках життя, ховаючись у людській подобизні, в тій, що, не маючи власної, приймає будь-яку форму. Ох, Остине, як це може бути? Чому навіть сонячне світло не перемінюється в темряву перед таким явищем, зашкарубла земля не плавиться, не кипить під таким тягарем?

Артур Мейкен. «Великий Бог Пан»¹

¹ Артур Мейкен (1863—1947, справжнє ім'я — Артур Ллевелін Джонс) — валлійський письменник-окультист, твори якого вельми вплинули на подальший розвиток англійської літератури фентезі й жахів; повість «Великий Бог Пан» (1890—1894) свого часу спровокувала значний скандал у британському пристойному товаристві та звинувачення автора в аморальності.

Передмова

Одного дня, це було 1972 року, повернувшись додому з роботи, я побачив, що моя дружина сидить за кухонним столом, а перед нею лежить садовий секатор. Оскільки вона всміхалася, то я вирішив, що великі неприємності мені не загрожують; але тут дружина попросила в мене гаманець, що сподобалось мені менше.

Проте гаманця я дав. Вона видобула звідти мою кредитну картку на бензин «Тексако»² — їх тоді дарували, та й тепер вручають молодим подружжям — і, не вагаючись, розкрояла її на три великі шматки. Коли я запротестував, мовляв, картка — це дуже зручно і ми наприкінці місяця завжди сплачуємо мінімальні відсотки (іноді трохи більші), вона лише похитала головою й сказала, що ці борги перевищують той рівень, який може витримати наш родинний бюджет.

— Краще уникнути спокуси, — мовила вона. — Свою я вже порізала.

Тут тобі й край. Упродовж двох наступних років ми вже не мали кредитних карток.

Вона добре тоді вчинила, вона вчинила *мудро*, бо тоді нам було ледь за двадцять, а ми мали вже двійко дітей; отож, у фінансовому сенсі ми через силу вигрібали.

Я викладав англійську в старших класах, а влітку працював у великій промисловій пральні, прав простирадла, що постачали з мотелів, а іноді й сам їх розвозив пікапом по тих самих мотелях. Таббі вдень займалася дітьми і писала вірші, коли ті засинали, а після мого повернення зі школи йшла працювати повну зміну в «Пухких пончиках»³. Спільних заробітків вистачало на те, щоб оплатити оренду житла, харчі та пелюшки для нашого маленького сина, але телефона ми вже собі дозволити не могли. Як і від карток «Тексако», ми відмовилися від нього. Надто велика спокуса взяти й зателефонувати комусь далекому. На гроші, що залишалися, ми могли купувати книги (обоє не могли без них жити) та витратитися на мої погані звички (пиво й сигарети), але не більше. Ясна річ, що на фінансування такого привілею, як дуже зручний, але вельми небезпечний пластиковий чотирикутник, їх не вистачало.

Заощадження, якщо вдавалося щось зекономити, звичайно йшли на такі речі, як ремонт машини, лікарські рахунки й те, що ми з Таббі

називали «дітлахрінню»: всілякі іграшки, дитячий манеж з секунд-генду, ну, й ще навіжені книжки Річарда Скері⁴. Невеличким внеском до нашого бюджету часто були саме оповідання, які я продавав чоловічим часописам на кшталт *Cavalier*, *Dude* чи *Adam*⁵. У ті часи мені не йшлося про написання літератури, і будь-які спекуляції на тему «безсмертя» моєї прози були в моїх очах такою ж розкішшю, як картка «Тексако». Коли оповідання купували (а це траплялося не завжди), я вважав, що мені пощастило. Я ставився до них, мов до ріñatas⁶, котрі доводиться розбивати не ломакою, а власною уявою. Іноді, бувало, лусне така коробка, й звідти вивалиться кілька сотень баксів. А часом — нічого.

На моє щастя — повірте мені, коли кажу, що тоді я мав дуже щасливе життя, у багатьох сенсах витрушував із себе всі оті історії. Вони наздоганяли одна одну, мов хітові пісні на середньохвильовій рок-станції, котра завжди була ввімкнута у кабінетику при пральні, де я їх писав.

Я писав їх швидко й невтомно, лише зрідка перечитуючи після другої правки, і мені ніколи не спадало на думку, звідки вони беруться, чим композиція гарного оповідання відрізняється від композиції роману або яким чином формуються розвиток персонажів, передісторія та часові рамки. Мене несло навмання, пальним для мене слугували тільки моя власна інтуїція й хлоп'яча самовпевненість. Якщо мене щось і хвилювало, так тільки те, аби вони надходили без перебоїв. Бо мені залежало на цьому. І вже ж я не здогадувався, що писання коротких оповідань — це нетривка навичка, котру можна забути, якщо нею не користуватися постійно. Тоді вона мені не здавалася тендітною. Більшість тих оповідань перли, наче бульдозери.

Чимало авторів романів-бестселерів в Америці не пишуть коротких оповідань. Не думаю, що це через гроші; у фінансово успішних письменників немає потреби розглядати їх у такому аспекті. Можливо, так відбувається тому, що коли світ професійного романіста стискається до розміру, скажімо, сімдесяти тисяч слів, його вражає щось на кшталт творчої клаустрофобії. Чи може, це тому, що втрачається здатність до мініатюризації. У житті є багато речей, що

нагадують катання на велосипеді, але вміння писати короткі оповідання до них не належить. Можна забути, як це робиться.

Із кінця вісімдесятих і впродовж дев'яностих я дедалі рідше звертався до оповідань, а ті, які ще писав, поступово довшали (і в цій книжці є такі, довгенькі). Ну, це нормально. Проте були в мене також оповідання, яких я так і не записав, бо мусив закінчувати той чи інший роман, і це не назвеш нормальним — я відчував, як у потилицю мені, голосячи, б'ються з рюмсанням невисловлені історії. Деякі з них написалися врешті, а інші, що дуже сумно, померли й стали прахом.

Але, що найгірше, були оповідання, які я не знав, як написати, і це мене лякало. Я розумів, що у тій кімнатці, в пральні, міг би надрукувати їх на маленькій портативній машинці «Оліветті»⁷, яка була власністю Таббі, а от від мене, вже набагато старшого, навіть з моєю, значно досконалішою майстерністю і значно дорожчим знаряддям — як отой «Макінтош», що на ньому друкую зараз, — вони вислизали. Пригадую, як мордувався з одним таким, уявляючи себе стареньким зброярем, що безпорадно розглядає толедський клинок, дивуючись: *колись же я вмів робити такі речі.*

Аж потім, це було три або чотири роки тому, я отримав листа від Катрини Кенісон⁸, котра редагувала щорічну серію «Кращі американські короткі оповідання» (відтоді її заступила Гейді Пітлор⁹, якій, власне, і присвячена книжка, що ви зараз тримаєте в руках). Міс Кенісон питалася в мене, чи не погодився б я редагувати збірку за 2006 рік. Мені не треба було переспати з цим питанням чи бодай обдумати цю пропозицію під час післяобідньої прогулянки. Я відповів миттю — так. Підстав було чимало, деякі з них навіть альтруїстичні, але я, безперечно, виставлю себе ницим брехуном, якщо не визнаю того факту, що свою роль зіграв також приватний інтерес. Я гадав, що, начитавшись по вуха короткої прози, поринувши в те, що можуть запропонувати найкращі американські літературні журнали, зумію якось повернути собі ту легкість письма, яка було покинула мене. Не тому що мені потрібні були гонорари — маленькі, але дуже помічні для початківця, — щоб купити новий глушник для потриманої автівки чи подарунок дружині на день народження, а тому, що я не вважаю напхане кредитними картками портмоне рівноцінною заміною втраченому вмінню писати короткі оповідання.

За рік праці позаштатним редактором я прочитав сотні оповідань, але нічого тут про них не казатиму; якщо вам цікаво, купіть книжку і прочитайте передмову (ви також отримаєте задоволення від двадцяти шикарних історій, утім, це не означає, ніби я налигачем вас туди веду). Найважливіше те, що ті історії зачепили мене, і я отримав велику наснагу і, зрештою, сам почав писати оповідання, як колись. Саме на це я й сподівався, хоча майже не вірив, що поталанить. Першою з моїх «нових» новел народилася «Вілла», яка також стоїть першою в цій книзі.

Чи гарні ці оповідання? Сподіваюся, так. Чи розрадіть вони вас під час нудного авіарейсу (якщо ви читаете) чи довгої поїздки машиною (якщо ви слухаете CD)? Я дійсно маю на це надію, бо якщо таке трапляється, воно нагадує чари.

Я писав ці речі з насолодою, це справді так. І сподіваюся, читаючи їх, ви теж її відчуєте. Навіть захват. Маю таку надію. А я цим займатимуся стільки, доки пам'ятатиму, як воно робиться.

Ага, ще одне. Я знаю, деяких читачів вельми цікавить, як або чому пишуться ті чи інші оповідання. Якщо ви належите до таких людей, то наприкінці книжки знайдете мої «нотатки». Але якщо ви зазирнете туди раніше, ніж прочитаєте самі оповідання, нехай вам стане соромно.

А тепер дозвольте мені відійти вбік, геть з вашої дороги. І перш ніж піти, хочу подякувати вам за те, що завітали. Чи перестав би я робити те, що роблю, якби не було вас? Ні, не перестав би. Тому що почувуюся щасливим, коли слова складаються до купи і вимальовується конкретна картина, а вигадані мною персонажі роблять те, що дає мені втіху. Та з вами все ж таки краще.

Із вами завжди краще, мій Постійний Читачу.

Сарасота, Флорида.

25 лютого 2008

² «Тексако» — заснована 1901 року в Техасі нафтова компанія, зараз належить корпорації «Шеврон».

³ «Пухкі пончики» («Dunkin' Donuts») — мережа кав'ярень-закусочних.

⁴ Річард Скері (1919—1994) — дуже популярний автор й ілюстратор дитячих книжок.

⁵ Засновані у 1950-х роках літературно-еротичні часописи на кшталт «Плейбою».

⁶ Ріп'атас — яскраво розмальовані, різноманітних форм паперові, солом'яні або глиняні коробки, куди кладуть святкові гостинці; традиція створювати й розбивати ріп'атас походить з Мексики.

- 7 «Оліветті» — італійська компанія з виробництва друкарських машинок, зараз випускає різноманітне офісне обладнання.
- 8 Катрина Кенісон — письменниця й редакторка, була укладачем книжкової серії «Кращі американські короткі оповідання» з 1990 року.
- 9 Гейді Пітлор — письменниця, редакторка, укладачка (спільно зі Стівеном Кінгом) збірки «Кращі американські короткі оповідання» за 2007 рік.

Вілла

Ти не бачиш того, що лежить просто перед тобою, — саме так сказала б вона, — але ж іноді він бачив усе. Погоджувався з тим, що її зневага щодо нього не цілком несправедлива, але й геть незрячим він не був. Тож, коли відблиски вечірньої зорі на гірському хребті Вінд Рівер¹⁰ вже зблякли до останнього, помаранчевого відтінку, Девід пошукав по станції і побачив, що Вілли немає. Він переконував себе, що повної гарантії тут бути не може, але так думала лише його голова — враз похололо нутро знало напевне.

Він пішов шукати Лендера, бо тому вона принаймні подобалася. Лендера, який назвав Віллу зухвалою, коли та сказала, що в «Амтраку»¹¹ сидять гівноїди, позаяк покинули їх тут напризволяще. Більшість місцевих взагалі її не слухали, були вони забуті «Амтраком» чи ні.

— Тут тхне відсирілими сухарями! — заволала до нього Гелен Палмер, коли він проходив повз неї. Врешті-решт, вона, як звичайно, дійшла до свого місця на лаві в кутку. Нею завше опікувалася, даючи перепочинок своєму чоловіку, дружина Райнгарта, яка зараз всміхнулась до Девіда.

— Ви не бачили Вілли? — спитав Девід.

Дружина Райнгарта, не перестаючи всміхатися, похитала головою.

— У нас риба на вечерю! — дико заволала місіс Палмер. Вузелваті сині жили сіпалися в западині її скроні. Дехто озирнувся. — Спершу перве, а потім второе!

— Тихіше, Гелен, — промовила жінка Райнгарта. Можливо, її звали Саллі, втім, Девід гадав, що таке ім'я він би запам'ятав, не так вже й часто нині зустрінеш Саллі. Тепер у світі панують Ембер, Ешлі та Тіффані. Вілла теж належала до зникаючого виду, вже сама ця думка викликала новий спазм у нього в шлунку.

— Атож, сухарями! — пирхнула Гелен. — Чортовими мокрими сухарями, точнісінько як у таборі!

Генрі Лендер сидів на лаві під годинником, обіймаючи дружину однією рукою. Він звів очі вгору й похитав головою раніше, ніж Девід встиг щось спитати.

— Її тут нема. Вибач. Пішла до міста, в ліпшому випадку. А якщо ні, то вшилася назавжди. — Він махнув рукою, наче автостопник.

Девідові не вірилося, щоб його наречена могла раптом поїхати сама автостопом на захід, ця думка здалася йому безглуздою, але він переконався, що тут її справді немає. Йому це стало ясно навіть без того, щоб почати рахувати всіх по головах. Він пригадав уривок з якоїсь старої книжки чи вірша про зиму: «плач втрати, втрата у серці»¹².

Станція наче вузька дерев'яна горлянка. Люди або блукають без мети вздовж неї туди-сюди, або просто сидять на лавах під флуоресцентними світильниками. Плечі сидячих опущені на той особливий манер, що притаманний тільки таким місцям, де люди чекають, поки влаштується те, що пішло напереверт, і можна буде продовжити перервану подорож. Мало хто спеціально приїздить до таких закутнів, як Кравгарт Спрингс¹³ у штаті Вайомінг.

— Не смій бігти вслід за нею, — сказала Рут Лендер. — Вже сутеніє, а там, надворі, повно звірюк. І не лише койотів. Книгар, той, який накульгує, розповідав, що бачив кілька вовків по той бік рейок, там, де депо.

— Біггерз, — сказав Девід. — Його звати Біггерзом.

— Мене не обходить прізвище, хоч би його звали й Джек фон Потрошитель, — відповіла Рут. — Річ у тому, що ти, Девіде, зараз не в Канзасі.

— Але якщо вона пішла...

— Вона пішла ще тоді, коли надворі був день, — додав Генрі Лендер так, ніби денне світло могло завадити вовку (чи ведмедеві) напасти на самотню жінку. Хоча, наскільки розумів Девід, могло. Утім, він не спеціаліст з диких тварин, а інвестбанк'єр. Молодий інвестбанк'єр, точніше кажучи.

— Якщо по нас приїде спеціальний потяг, а її на той час не буде, вона тут залишиться сама. — Цей простий факт неможливо було втовкмачити у їхні голови. Вони абсолютно не в'їжджали в тему, мовлячи актуальним сленгом його офісу в Чикаго.

Генрі звів на нього очі.

— Хочеш сказати, якщо потяг пропустите ви обоє, так буде краще?

Якщо вони пропустять потяг, то зможуть сісти на автобус або чекатимуть іншого потяга разом. Звісно, Генрі та Рут Лендери це розуміли. А може, й ні. Що найбільше кидалося в очі Девідові, коли він дивився на них — воно лежало просто перед його очима, — то це якась особлива втома, притаманна людям, які надто важко працювали. І кого тут могла цікавити Вілла? Якщо вона загубиться десь посеред Високих рівнин¹⁴, хто, окрім Девіда Сендерсона, про неї згадає? Тут щодо неї навіть панувала якась активна недобррозичливість. Та курва Урсула Девіс якось навіть сказала йому, що якби матір Вілли викинула з імені своєї дочки пару останніх літер, «їй би це пасувало в сам раз».

— Я піду до міста, пошукаю її, — промовив він.

Генрі зітхнув.

— Синку, це нерозумно.

— Ми не зможемо одружитися у Сан-Франциско, якщо вона залишиться тут, у Кравгарт Спрингс, — сказав він начебто жартома.

Повз них проходив Дадлі. Девід не знав, Дадлі — це ім'я чи прізвище цього чоловіка, знав лише, що той займає якусь високу посаду в постачальному відділі компанії «Стейплз» і їхав до Міссули¹⁵ на регіональну нараду. Зазвичай він тримався дуже спокійно, тому його схожий на віслуче іржання регіт у загусаючому присмерку прозвучав навіть не дивно, а шокує.

— Якщо прибуде потяг, а ти на нього не потрапиш, — сказав він, — тоді зможеш уполювати собі мирового суддю й оженитися просто тут. Потім, повернувшись до себе на східне узбережжя, розповідатимеш приятелям, що справив справжнє весілля з револьверами у стилі вестерна. Їїх, колего!

— Не йди нікуди, — попросив його Генрі. — Ми довго тут не засидимося.

— То мені її покинути? Що за дурниці?

Він пішов від них раніше, ніж Лендер або його дружина встигли щось відповісти на це.

Джорджія Андрісон сиділа на сусідній лаві й дивилася, як по плитках, котрими тут була викладена долівка, туди-сюди стрибає її дочка в червоному дорожньому платтячку. Здавалося, Паммі Андрісон ніколи не втомлюється. Девід намагався пригадати, чи він хоч коли-небудь бачив, щоб вона спала після того моменту, як їхній поїзд зійшов

з рейок на стрілці Вінд Рівер і вони застрягли отут, як чиїсь забуті листи у покинутому поштовому відділку. Здається, був лише раз, коли вона поклала голову на мамині коліна. Хоча це, можливо, фальшивий спогад, народжений з його переконання, ніби п'ятирічні діти мусять багато спати.

Непосидюча стрибунка Паммі перескакувала з плитки на плитку, схоже було, що це місце їй подобалося, позаяк підходило для гри в класи. Червона сукенка звивалася над її круглими колінцями.

— Я знаю хлопця на ім'я Денні, — монотонно, на одній ноті, скандувала вона свою лічилку. Девіду щось ніби стиснулося в грудях. — Він біг, гепнувся і загубив свій пенні. Я знаю хлопця на ім'я Девід. Він біг, гепнувся і загубив свій невід. — Вона захихотіла, показуючи пальцем на Девіда.

— Паммі, вгамуйся, — мовила Джорджія Андрісон. Вона всміхнулася Девіду, змахнувши в себе зі щоби пасмо волосся. У цьому русі він помітив неймовірну втому і подумав, що попереду в них з невсипущою Паммі ще довга дорога, тим більше за відсутності містера Андрісона.

— Ви не бачили Вілли? — спитав він.

— Пішла, — відповіла вона, вказавши на двері, над якими було написано:

**АВТОБУСИ. ТАКСІ. ЗАМОВЛЯЙТЕ ГОТЕЛЬ ЗАЗДАЛЕГІДЬ
З БЕЗКОШТОВНОГО ТЕЛЕФОНУ.**

Тут і Біггерз прикульгав.

— Я б остерігався відходити далеко звідсіля, хіба що з крупнокаліберною рушницею в руках. Там вовки. Я їх бачив.

— Я знаю дівчину на ім'я Вілла, — римувала Паммі. — Вона наїлася пігулок, бо в неї голова боліла.

І мала, голосно регочучи, впала на долівку.

Книгар Біггерз не потребував відповіді. Не зупиняючись, він попрямував у дальній кінець станції. Його тінь виросла, потім покоротшала під висячим флуоресцентним світильником, а далі знову стала довгою.

Під написом, що закликав до автобусів та таксі, спершись на одвірок, стовбичив Філ Палмер, страховий агент на пенсії. Вони з дружиною їхали до Портленда. Планували якийсь час погостювати

в родині старшого сина та його дружини, але Палмер шепнув Девідові й Віллі, що Гелен навряд чи коли-небудь знову повернеться на схід. У неї рак, не кажучи вже про хворобу Альцгеймера. Вілла назвала це подвійним зальотом. А коли Девід зауважив, що це звучить дещо жорстоко, Вілла подивилася на нього, почала щось пояснювати, а потім лише струснула головою.

Палмер і зараз звернувся до нього, як завжди.

— Гей, молодець, є тютюнець?

На що Девід відповів так само, як завжди.

— Я не палю, містере Палмер.

І Палмер доказав свою фірмову фразу:

— Я просто перевіряю тебе, хлопчику.

Помітивши, що Девід ступив крок на бетонну платформу, звідки від'їжджали автобуси до Кравгарт Спрингс, Палмер насупив брови.

— Це кепська ідея, мій юний друже.

Щось — це міг бути й великий собака, але навряд — завило з іншого боку залізничної станції, звідти, де полин і шавлія росли ледь не поміж рейками. До першого голосу гармонійно приєднався другий. Тепер вони співали дуєтом.

— От, я скажу, як зав'яжу!

І Палмер посміхнувся так, ніби сам вичаклював ці голоси на доказ власних слів.

Девід відвернувся, легкий піджак на ньому стріпнувся під легким вітерцем, і рушив вниз по сходах.

Він квапився, щоб не передумати, і тільки перший крок дався йому нелегко. Далі він думав тільки про Віллу.

— Девіде! — вже без кпинів та жартів гукнув йому Палмер. — Не варто цього робити.

— Чому не варто? Вона ж пішла. Крім того, вовки аж ген де. — Він ткнув пальцем собі за плече. — Якщо це й справді вовки.

— Звісно, що вовки. Та ні, вони навряд чи нападуть на тебе — не думаю, щоб вони були дуже голодними о цій порі року. Але нема сенсу застрягнути казна-де, казна-як надовго вам удвох тільки тому, що вона прогавила прожектор локомотива.

— Ви, напевне, не розумієте — вона моя дівчина.

— Я скажу тобі неприємну правду, друже мій: якщо б вона себе дійсно вважала своєю дівчиною, вона б не зробила того, що зробила.

Як ти вважаєш?

Спершу Девід не відповів нічого, бо не знав, що саме він вважає.

Можливо, тому, що часто не міг побачити того, що було просто перед його очима. Так говорила Вілла. Зрештою він обернувся і подивився на Філа Палмера, що так і стояв, прихилившись до одвірка.

— Гадаю, самі ви нізащо не покинули б свою наречену, котра заблукала бозна-де. Ось що я думаю.

Палмер зітхнув.

— Сподіваюсь, що котрийсь із тих придорожніх вовцюр усе ж наважиться куснути твою офісну дупу. Це привело б тебе до тям. Гарнюні Стюарт байдуже до всього, окрім неї самої, і всім це зрозуміло, окрім тебе.

— Якщо я натраплю на магазин «Нічна Сова» чи там «7-11», купити вам пачку цигарок?

— А чом би, з біса, й ні? — погодився Палмер. А потім, коли юнак вже ступив на напис **СТОЯНКА ТАКСІ ЗАБОРОНЕНА**, що був намальований просто на голій, без бордюрів, дорозі, знову погукав: — Девіде!

Девід озирнувся.

— Автобус не приїде сюди аж до ранку, а до міста цілих три милі. Так там написано, просто на задній стіні довідкової кабінки. Туди й назад — це шість. Пішки. Тобі це стане у дві години, це ще не враховуючи часу, який ти можеш витратити на її пошуки.

Девід підняв руку, показуючи, що почув, однак не зупинився. З гір тягнуло холодним вітром, але йому подобалося, як той смикає його за одягу і здуває назад волосся. Спершу він остерігався вовків, позираючи то на одне узбіччя дороги, то на інше, і, не помітивши там жодного вовка, знову повернувся думками до Вілли. Хоча, правду кажучи, вже після другої чи третьої зустрічі з нею він взагалі не думав ні про що інше.

Проґавити потяг вона може, Палмер щодо цього майже напевне мав рацію, проте Девід не вірив, щоб їй було байдуже до всього, окрім неї самої. Насправді вона просто втомилася від очікування разом зі зграєю безрадісних стариганів, які скиглять, бо запізнюються туди чи сюди, на ту чи іншу подію. В містечку, що лежить неподалік звідси, найімовірніше, немає нічого видатного, хоча в її уяві воно могло

запропонувати можливість бодай якоїсь розваги, і це переважило перспективу того, що «Амтрак» надішле по них спеціальний потяг саме в той час, коли її тут не буде.

Але куди саме вона могла піти шукати розваги?

Він був певен, що нічого схожого на те, що могло б називатися нічним клубом, у Кравгарт Спрингс нема, тут навіть пасажирська станція — це лише довга зелена халабуда з намальованими на стіні червоною, білою й синьою фарбами написами: ВАЙОМІНГ та ШТАТ РІВНОПРАВ'Я. Ні нічних клубів, ані дискотек там бути не може, але безперечно є бари, і він подумав, що в одному з них відшукає її. Якщо їй ніде «клубитись», вона потанцює й під музичний автомат у якійсь наливайці.

Запала ніч, і зірки викотилися від сходу до заходу на небо, схоже на поцяцькований лелітками килим. Місяць зійшов ріжком між двома гірськими піками й завис там, відкидаючи хворобливо-тоскне світло на порожню дорогу і простір обабіч неї. Під карнизами станції вітер посвистував, а тут він видавав якесь відкрите дзижчання, що навіть не нагадувало вібрацію. Йому згадалися лічилки стрибунки Паммі Андрісон.

Він собі йшов, дослухаючись, чи не з'явиться позаду звук потяга. Нічого такого не було, натомість, коли вітер раптом ущух, він почув неголосне, але виразне клац-клац-клац. Обернувшись, побачив вовка, що стояв кроків за двадцять позаду нього на побляклій розділювальній смузі дороги № 26¹⁶. Великий, завбільшки з теля, кудлатий, як російська шапка. У зоряному світлі його хутро виглядало чорним, а очі відливали жовтим, кольору темної сечі. Вовк помітив, що Девід дивиться на нього, й зупинився. Його паща розтулилася в усмішці, він почав пихкати, це було схоже на шум невеличкого двигуна.

Лякатися не було часу. Він зробив крок у бік вовка, сплеснув долонями і крикнув:

— Геть звідси! Давай, ну!

Вовк війнув хвостом і втік, на дорозі № 26 залишилася тільки купка паруючого лайна. Девід посміхнувся, замість того щоб голосно зареготати, бо все-таки ліпше не спокушати богів. Він і злякався, й водночас почувався абсолютно спокійним. Подумав, чи не перемінити собі ім'я — був Девід Сендерсон, стане Вольф Лякайло. Саме те, що потрібно інвестбанкіру.

Отже, він дозволив собі трохи посміятись — де ж тут було втриматись — і знову рушив у напрямку Кравгарт Спрингс. Тепер він йшов, роззираючись не тільки навсібіч, а й оглядаючись через плече, але вовка більше не помітив. Що в нього з'явилося, так це впевненість, що він ось-ось почує гудок спецпотяга, який приїде забрати пасажирів; ту частину їхнього потяга, котра залишилась на рейках, приберуть, і незабаром люди, які чекають там, на станції, знову вирушать в дорогу — Палмери, Лендери, кульгавий Біггерз, стрибунка Паммі й усі решта.

Ну то й що? «Амтрак», безперечно, доставить їхній багаж до Сан-Франциско, на цю компанію можна цілком покластися. Вони з Віллою знайдуть місцеву автобусну станцію. Компанія «Грейгаунд»¹⁷ теж мала би вже відкрити для себе штат Вайомінг.

Йому трапилася бляшанка від «Бадвайзеру», і він її трохи покопав носакон. Але, вдаривши раз навскіс, відбив у куці й, міркуючи, чи варто піти її звідти дістати, раптом почув тиху музику: лінію баса і плач педальної стил-гітари¹⁸, звуки якої завжди уявлялися йому струмками п'яних сліз. Навіть у веселих піснях.

Вона там, вона слухає цю музику. Не тому, що це найближчий бар з музикою, а тому, що це правильний бар. Отож рушив у напрямку сталевий гітари, здіймаючи підшовами пилюку, яку відносив геть вітер. Невдовзі вирізвився звук барабанів, а там і червона неонова стрілка під невігадливою позначкою — «26». А чом би й ні? Кінець кінцем, це траса № 26. Цілком логічна назва для придорожньої корчми.

При ній два паркінги, той, що перед фасадом, — асфальтований, заставлений пікапами й легковиками, здебільшого американського виробництва і переважно не старшими п'яти років. А зліва лежав гравійний майданчик. Тут, у біло-синьому світлі дугових натрієвих ліхтарів, рядами вишикувалися хури далекобійників. Звідсіля Девід вже розчув соло й ритм-гітару і прочитав оголошення над дверима: **ТІЛЬКИ ОДИН ВЕЧІР — ГУРТ «ДІРЕЙЛЕРЗ»¹⁹. ДАРУЙТЕ, ВХІД \$5.**

Грають «Дірейлерз». Авжеж, вона натрапила на правильну групу.

У гаманці знайшлася п'ятірка, але у фойє «26» було порожньо. Звідси Девід вже бачив просторий, з дощатою підлогою танцмайданчик, уцент забитий парами, здебільшого у джинсах

і ковбойських чоботях, люди, вчепившись пальцями одне одному в сідниці, совалися у повільному танку під потужну блюзову баладу «Пропаші дні, пропаші ночі»²⁰. Гурт грав голосно, плаксиво і — наскільки міг судити Девід Сендерсон — не надто чисто. Запахи пива, поту, «Бруту»²¹ і парфумів з «Волмарту»²² вдарили йому в ніс, неначе зацідив хтось кулаком. Сміх і балачки — навіть нестямний вигук «їїхо» з дальшого кутка танцювального майданчика — все нагадувало йому звуки, які чуєш у тих сновидіннях, котрі знову й знову повторюються в критичні моменти життя: у тих, де ти непідготовленим виходиш здавати серйозний іспит, у тих, де опиняєшся голяка між людей, у тих, де падаєш згори, в тих, у яких біжиш стрімголов вулицею якогось незнайомого міста, упевнений, що твоя доля чекає тебе осьдечки, зразу за цим рогом.

Девід було завагався, чи не покласти назад до гаманця свої п'ять баксів, але все ж таки нахилився до віконця каси й кинув їх на столик, на якому не було нічого, окрім пачки цигарок «Лакі страйк», що лежала поверх книжки Данієли Стіл в паперовій обкладинці. Відтак увійшов до напханої людьми зали.

«Дірейлерз» розпочали грати щось швидке, і танцюючі — ті, що молодші, — заскакали в пого, мов дітлашня на панк-концерті. Ліворуч від Девіда зо три десятки старших пар двома вервечками розпочали лінійні танці. Він поглянув уважніше і зрозумів, що насправді там лише одна вервечка. Дальня стіна була дзеркальною, завдяки чому танцювальний майданчик здавався на вигляд удвічі більшим, ніж насправді.

Друзками бризнула склянка. «Партнере, платиш ти!» — вигукнув соліст, і «Дірейлерз» тут же підтримали його інструментальним рифом, на що публіка відповіла схвальними оплесками, очевидно вважаючи цей вигук шикарним жартом, та й чого дивуватися людям, добряче розігрітим текілою, подумав Девід.

Над барною стійкою у формі підкови світилося неонове зображення хребта Вінд Рівер. Червоно-біло-синє. У Вайомінгу, схоже, вельми люблять свій прапор²³. Неоновий напис у тій же кольоровій гамі оголошував: ТИ В БОЖІЙ КРАЇНІ, ПАРТНЕРЕ. Зліва його підтримував логотип «Бадвайзера», а справа — емблема пива «Курс»²⁴. Перед стійкою в чотири ряди скупчилися клієнти, що

очікували своєї черги. Трійко барменів у білих сорочках і червоних жилетках зблискували шейкерами, немов шестизарядними револьверами.

У цій колишній stodолі гуцало, либонь, зо п'ять соток люду, проте він не мав сумнівів, що знайде Віллу. «Моє магічне моджо-чуття мене веде», — подумав він і, злегка пританцьовуючи, ухиляючись від розпашілих ковбоїв та їхніх пастушок, перетнув навскоси танцмайданчик.

Поза танцюристами, позаду стійки містилася притемнена невеличка лаундж-зона з високими перегородками між кабінками. В більшості з них тулилося по четверо гостей, що запаслися принаймні парою глечиків, віддзеркалений у стіні, кожен такий квартет перетворювався на октет. Тільки одна кабінка залишалася неповною. Вілла сиділа там сама, її квітчаста сукня з закритим коміром виглядала чужинкою поміж тутешніх лівайсів, джинсових жилеток і сорочок з перламутровими гудзиками. До того ж вона не замовила собі нічого попити чи з'їсти — стіл був порожнім.

Спершу вона його не помітила. Роздивлялася танцюючих. Уся розпашіла, з ямочками в кутиках губ. Вона геть не пасувала до цього бару, але ніколи ще він не кохав її дужче. Такою була Вілла за хвилику до усмішки.

— Привіт, Девіде, — промовила вона, коли він гулькнув до кабінки й сів біля неї. — Я сподівалася, що ти прийдеш. Хоча й боялася, що не наважишся. Правда ж, чудовий тут грає бенд? Вони такі гучні.

Віллі доводилося ледь не кричати, щоб він її почув, але він бачив, що їй це подобається. Поглянувши на нього раз, вона знову уп'ялася очима в танцюристів.

— Так, музиканти гарні, — сказав він. І вони дійсно були гарні. Він відчував, як сам заводиться, незважаючи на неспокій, що знову повернувся. Тепер, коли врешті її знайшов, він знову почав непокоїтися, чи не прогавлять вони той чортів додатковий потяг. — Соліст співає майже як Бак Овенс²⁵.

— Правда? — усміхнено поглянула вона на нього. — А хто це, Бак Овенс?

— Не має значення. Нам треба повертатися на станцію. Якщо ти, звісно, не хочеш стирчати тут ще зайвий день.

— А що, було б непогано. Мені досить подобається це місце... ой, поглянь-но!

Коротко зблиснувши золотим і зеленим у сценічних прожекторах, над танцмайданчиком дугою пролетіла склянка й розсипалася на друзки десь поза їхньою видимістю. Почулося кілька схвальних вигуків, дехто заплескав у долоні — Вілла також аплодувала, — але Девід помітив пару качків з написами БЕЗПЕКА і ЧИСТОТА на майках, що рухалися в приблизному напрямку точки запуску снаряда.

— Це таке місце, де ще до одинадцятої на парковці можуть трапитися мінімум чотири бійки, — сказав Девід. — А перед останньою піснею й масова бійня просто отут, посеред зали.

Вона засміялася, наставивши на нього пальці, мов револьвери.

— Чудово! Я хочу це побачити!

— А я хочу, щоб ми пішли звідси назад, — сказав він. — Якщо ти захочеш потинятися по таких шинках у Сан-Франциско, я тебе водитиму. Обіцяю.

Вона відкопилила нижню губу й струснула своєю золотаво-пісочного кольору гривкою.

— Там зовсім не так. Ні, не так, і ти це розумієш. У Сан-Франциско, мабуть, вони там п'ють... ну, я не знаю... якесь макробіотичне пиво.

Він розреготався. Сама ідея дієтичного пива видалась йому не менш розкішною, ніж недавня думка про інвестбанкіра на ім'я Вольф Лякайло. Але в його сміху відчувалась тривога; фактично, чи не вона й спонукала його до сміху?

— Ми зробимо коротку перерву й скоро повернемося, — оголосив вокаліст, витираючи спітнілий лоб. — А ви наразі пийте і пам'ятайте: мене звать Тоні Віллануева, а нас разом — «Дірейлерз».

— Це нам сигнал взувати наші діамантові черевики й ретируватися звідси, — промовив Девід, беручи її за руку.

Він вислизнув з кабінки, але вона за ним не пішла. Втім, не відпустила його руки, тож довелося Девіду, хоч відчуття паніки в ньому наростало, сісти знову. Тепер, подумав, він знає, як почуввається риба, котра зрозуміла, що їй не зіскочити з гачка, надійний гачок вп'явся назавжди, і містера Лоха тягнуть до берега, де йому доведеться востаннє ляснути хвостом. Вона дивилася на нього отими своїми пронизливими синіми очима, і ті її ямочки на щоках: Вілла за хвильку до усміху, його майбутня дружина, яка читає романи вранці

та вірші ввечері, а телевізійні новини називає... як же вона їх називає? Ефемерними.

— Поглянь на нас, — промовила вона, відвернувшись від нього.

Він подивився на дзеркальну стіну ліворуч. Там побачив вродливу молоду пару зі східного узбережжя, яка затрималася у Вайомінгу. У своїй квітчастій сукні вона виглядала краще за нього, та він гадав, так і мусить бути завжди. Він запитально перевів очі з відображення Вілли у дзеркалі на ту, що була поряд.

— Ні, подивися ще, — сказала вона. Ямочки на щоках в неї нікуди не зникли, але цього разу вона була серйозною — принаймні настільки серйозною, наскільки це було можливо в тутешній гультяйській атмосфері. — І згадай, що я тобі казала.

На губах у нього вертілося: ти говорила мені так багато всього, і я про все це постійно згадую, але то була б відповідь закоханого, приємна й абсолютно позбавлена сенсу. Утім, він знав, що саме вона має на увазі, тож мовчки подивився знову. Цього разу насправді подивився, і тепер у дзеркалі не було нікого. Він побачив лише порожню кабінку в барі «26». Обернувся до Вілли ошелешений... і чомусь не надто здивований.

— Хіба тебе не здивувало навіть те, що показна жінка сидить сама в кабінці, коли довкола шаленіють п'яні? — спитала вона.

Він похитав головою. Не замислювався над цим. Було кілька речей, над якими він не замислювався, принаймні досі. Наприклад, коли він востаннє щось їв або пив. Або котра зараз година і коли востаннє був цілком світлий день. Він навіть не пам'ятав достеменно, що саме з ними трапилося. Тільки те, що їхній потяг «Північний Птах» зійшов із рейок, а тепер вони якось випадково опинилися тут і слухають гурт у стилі кантрі-енд-вестерн, і як там він називається...

— Я буцав бляшанку, — сказав він. — Коли йшов сюди, я буцав ногою бляшанку.

— Так, — сказала вона. — І в дзеркалі ти спершу бачив нас, хіба ні? Сприйняття — це ще не все, а от коли сприйняття і сподівання разом?

Вона підморгнула, відтак нахилилася до нього. Поцілувала в щоку, притиснувшись грудьми до його плеча, це було так чудово — він достоту відчував живу плоть.

— Бідний Девід. Мені так шкода. Але ти відчайдух, раз прийшов сюди. Направду, я не вірила, що ти наважишся.

— Ми мусимо піти туди і розказати іншим.

— Навіщо? — стиснула вона губи.

— Тому що...

Дві пари — чоловіки у ковбойських капелюхах і жінки у джинсах та вестерн-сорочках, з волоссям, зав'язаним у хвостики, — прямували до їхньої кабінки. Коли вони наблизилися, на їхніх обличчях відбився ідентичний вираз — не те щоб жаху, скоріше ніяковості, — вони разом розвернулися й натомість рушили в бік шинкваса.

«Вони відчували нашу присутність, — подумав Девід. — Їх відштовхнуло, немов холодним подихом, ось які ми стали тепер».

— Тому що так варто було б зробити.

Вілла засміялася. Якось дратівливо.

— Ти нагадуєш мені того дідуса, що рекламує вівсянку по телевізору.

— Сонечко, вони ж там чекають, що приїде потяг і забере їх звідти!

— Авжеж, може, й приїде! — Він аж трохи злякався її раптової люті. — Можливо, той, про який вони завжди співали в госпелах, потяг до слави, той потяг, що не повезе ані картярів, ані опівнічних волоцюг...

— Я не думаю, щоб «Амтрак» встиг прокласти рейки аж до неба, — промовив Девід.

Він сподівався, що вона всміхнеться, але вона дивилася собі на руки ледь не насуплено, і в ньому раптом зблиснула інтуїція.

— Є щось таке, що ти знаєш? Щось, що ми мусимо їм сказати? Скажи, є чи ні?

— Не розумію, навіщо ми мусимо кудись йти, якщо можемо просто залишатися тут, — відповіла вона, і чи не роздратування прозвучало в її голосі? Він гадав, що саме воно. Перед ним була така Вілла, якої він ніколи не очікував побачити. — Ти можеш бути трохи короткозорим, Девіде, проте ти все ж таки прийшов. Я тебе за це люблю. — І вона знову його поцілувала.

— Там іще був вовк, — сказав він. — Я сплеснув долонями й відігнав його. Тепер думаю змінити собі прізвище на Вольфа Лякайла.

Якусь мить вона дивилася на нього, роззявивши рота, і Девідові вистачило цієї миті, щоб подумати: мені довелося чекати, поки я помру, щоб зуміти здивувати жінку, яку кохаю. Відтак вона

відкинулася на м'яку спинку крісла й зайшлася гучним реготом. Офіціантка, якій якраз трапилося проходити повз їхню кабінку, з гуркотом впустила долі повну тацю пива і хитромудро вилаялася.

— Вовколякайло! — схлипувала Вілла. — Я хочу називати так тебе в ліжку! О, ох, Вовколякайле, ти такий великий! Такий волохатий!

Офіціантка втупилася очима в піняве місиво на підлозі, не перестаючи лаятися, як той моряк на березі під час короткої відпустки. І не перестаючи триматися подалі від цієї єдиної порожньої кабінки.

Девід спитав:

— Гадаєш, ми ще зможемо? Займатися коханням, маю на увазі?

Вілла витерла сльози з очей і відповіла:

— Сприйняття й сподівання, пам'ятаєш? Разом вони гори можуть зрушити з місця. — Вона знову взяла його за руку. — Я не перестала тебе кохати, і ти так само кохаєш мене. Правда ж?

— А хіба я не Вольф Лякайло? — спитав він. Він міг жартувати, бо його нерви не вірили в те, що він мертвий. Він подивився повз неї, у дзеркало, і побачив їх обох. Відтак себе одного, свою руку, що простягнулася в нікуди. І він же... дихає, як завжди, чує запах пива, віскі й парфумів.

Звідкись з'явився басбой допомогти офіціантці прибрати місиво з підлоги. «Я ніби об щось перечепилася», — почув Девід її слова. Хіба такі речі доводиться чути в загробному житті?

— Гадаю, я піду туди разом з тобою, — промовила вона. — Але я не залишуся на тій нудній станції з тими нудними людьми, коли тут є таке місце.

— Окей, — погодився він.

— Хто такий Бак Овенс?

— Я розповім тобі про нього все, — сказав Девід. — І про Роя Кларка²⁶ теж. Але спершу розкажи мені, що ти ще знаєш.

— Більшість з них мене не обходять, — сказала вона. — Але Генрі Лендер приємний чоловік. І його дружина також.

— Та й Філ Палмер непоганий.

— Філ-пілюля, — наморщила вона носа.

— Що ти знаєш, Вілло?

— Сам побачиш, якщо уважно дивитимешся.

— А чи не простіше було б, якби ти просто...

Очевидно, ні. Вона підвелася, впершись стегнами об край столу, і вказала пальцем.

— Поглянь-но! Бенд повертається на сцену!

Місяць стояв уже високо, коли вони з Віллою, тримаючись за руки, йшли по дорозі. Девід не міг второпати, як таке може бути: вони послушали тільки перші дві пісні другого відділення — а ось місяць уже пливе високо вгорі, поцяцькованим зорями небом. Це його непокоїло, але дещо інше непокоїло його навіть дужче.

— Вілло, — промовив він, — який зараз рік?

Вона замислилась. Вітер тріпав її сукню, як тріпав би сукню будь-якої живої жінки.

— Я не пам'ятаю точно, — нарешті відповіла вона. — Та й яка різниця?

— Зважаючи на те, що я не пам'ятаю, коли востаннє щось їв чи випив склянку води? Є різниця. Ну все ж таки, як ти вважаєш? Скажи навздогад, не думаючи.

— Тисяча дев'ятсот... вісімдесят восьмий?

Він кивнув. Сам би він назвав 1987.

— Там була дівчина у маєчці з написом СЕРЕДНЯ ШКОЛА КРАВГАРТ СПРИНГС, ВИПУСК '03. Тож якщо її вік вже дозволяє їй гуляти у придорожньому барі...

— Значить, '03 — це мусило б бути як мінімум роки три тому.

— Я теж про це подумав. — Він зупинився. — Та невже зараз 2006-й, хіба так може бути, Вілло? Я хочу сказати, невже зараз двадцять перше століття?

Перш ніж вона встигла відповісти, вони почули клац- клац- клац пазурами по асфальту. Цього разу вовк з'явився на дорозі не сам; тепер їх наздоганяли аж чотири вовки. Найбільший, той, що йшов попереду, був тим самим, котрий переслідував Девіда на його шляху до Кравгарт Спрингс. Він упізнав би це волохате хутро будь-де. Очі в нього тепер горіли яскравіше. У кожному, ніби потонула лампада, плавав ріжок місяця.

— Вони нас бачать! — скрикнула Вілла у якомусь захваті. — Девіде, вони нас бачать! — Вона опустила на одне коліно прямо на розбитій роздільній смузі й простягнула праву руку. Почала цоркати, звати.

— Мій гарний хлопчику! Іди-но сюди!

— Вілло, мені це не здається розумним.

Вілла не звернула уваги, що було цілком схоже на неї. Вілла завжди керувалася власним розумом. Це вона побажала їхати з Чикаго до Сан-Франциско залізницею — тому що, як вона заявила, їй хочеться взнати, що відчуваєш, коли трахаєшся у потязі. Особливо в такому, що їде швидко та ще й трохи похитується.

— Іди сюди, хлопчику, йди до своєї мамуні!

Великий вовцюра наблизився, за ним його жіночка, а слідом їхні двоє... чи можна назвати їх дітками? Вовк випнув морду (саянули його зубиська) до тонкої простягнутої руки, місяць на мить залив його очі по вінця, зробивши їх срібними. А тоді, ледь не торкнувшись носом її шкіри, він заскавчав, відсахнувшись назад так різко, що якусь мить навіть стояв на задніх лапах, передніми молотячи повітря, виставивши напоказ білий плюш свого черева. Решта кинулися врозтіч. Великий вовцюра зробив пірует у повітрі і, підібгавши хвоста й не перестаючи скавуліти, дременув у кущі правобіч дороги. І зграя за ним.

Вілла підвелася і подивилася на Девіда з виразом нестерпного смутку. Він натомість втупився очима собі у носки черевиків.

— Отже, ти відірвав мене від музики і привів сюди, у темряву, заради цього? — спитала вона. — Щоб показати мені, хто я тепер? Так, ніби я сама цього не знала.

— Вілло, мені так шкода.

— Поки що ні, але незабаром стане. — Вона знову взяла його за руку. — Ходімо, Девіде.

Тепер він наважився кинути на неї погляд.

— Ти не сердишся на мене?

— Так, трішечки... Але ти — все, що тепер маю, і я тебе не відпущу.

Невдовзі після зустрічі з вовками Девід побачив і бляшанку, що лежала на узбіччі.

Він був майже певен, що це та сама, яку він гнав носакми поперед себе, поки не вдарив по ній скоса, відбивши у зарості. І ось вона опинилася знову на тому ж, попередньому, місці... бо насправді, звісно, він її ніколи не чіпав. Сприйняття далеко не все, казала Вілла, але сприйняття й сподівання разом? Склади їх до купи, і сотвориш собі з нічого «Шоколадні пастилки Різа з арахісом»²⁷.

Девід копнув бляшанку, відбивши її далеко у кущі, а коли вони відійшли подальше, озирнувся й побачив, що вона лежить там, де

й була, — там, де колись давно якийсь ковбой — ймовірно, прямуючи до бару «26» — викинув її з вікна свого пікапа. Він запам'ятав цей жест з «І-Го-Го» — давнього телешоу, яке вели Бак Овенс і Рой Кларк, вони ще називали там пікапи ковбойськими кадилаками.

— Чому ти всміхаєшся? — спитала Вілла.

— Потім розповім. Здається мені, в нас попереду сила- силенна часу.

Вони стояли перед станцією Кравгарт Спрингс, тримаючись за руки в місячному світлі, наче Гензель і Гретель перед цукерковим будиночком. Довга, пофарбована в зелене будівля здавалася Девідові в місячному сяйві попелясто-сірою, і хоча він знав, що слова ВАЙОМІНГ та ШТАТ РІВНОПРАВ'Я написані червоною, білою й синьою фарбами, вони могли бути будь-якого кольору. Він помітив захищений від непогоди пластиком аркуш паперу, пришпилений до одного зі стовпів, між якими починалися широкі сходи до вхідних дверей. Біля одвірка яких так само незворушно стовбичив Філ Палмер.

— Гей, молодець, — гукнув до нього Палмер. — Є тютюнець?

— Вибачте, містере Палмер, — відгукнувся Девід.

— Пригадую, ти збирався принести мені цілу пачку.

— Мені не траплялася крамниця, — сказав Девід.

— А там, де була ти, лялечко, не продають цигарок? — спитав Палмер.

Він належав до тих чоловіків, що всіх жінок певного віку кличуть лялечками. Це було зрозуміло з одного погляду на нього, як було зрозуміло й те, що якби вам довелося провести день з ним разом десь посеред паркового серпневого полудня, він обов'язково зсунув би на потилицю капелюха, щоб втерти собі лоба, і промовив, що не так важить спека, як вологість.

— Я певна, що там продають, — сказала Вілла. — Але навряд чи я змогла би їх купити.

— Хочеш пояснити чому, кралечко?

— А ви як гадаєте, чому?

Однак Палмер склав руки на своїх вутлих грудях і промовчав. Звідкілясь зсередини заголосила його дружина:

— У нас риба на вечерю! Спершу перве, а потім второе! Ненавиджу, як тут тхне! Сухарі!

— Ми мертві, Філе, — промовив Девід. — Ось чому. Привиди не можуть купувати цигарок.

Палмер дивився на нього кілька секунд, але перш ніж встиг засміятись, Девід помітив, що він йому більш ніж повірив: Палмер і сам про це знав.

— Я чув багацько пояснень, коли хтось комусь чогось не приносив обіцяного, — сказав він. — Але твоє заслуговує на гран-прі.

— Філе...

А зсередини:

— Риба на вечерю! Ох, чорти б її взяли!

— Вибачте, дітки, — сказав Палмер. — Мене кличуть обов'язки.

І він пішов. Девід обернувся до Вілли, гадаючи, що вона спитає його — а ти сподівався на щось інше? Але вона читала оголошення на стовпі біля сходів.

— Поглянь-но сюди, — позвала вона. — Скажи, що ти бачиш?

Спершу він нічого не побачив, бо місячне світло відбивалося від пластикового покриття. Він зробив крок ближче до стовпа, а тоді лівіше, відсторонивши Віллу.

Угорі було написано **ЖЕБРАКУВАННЯ НА ТЕРИТОРІЇ ЗАБОРОНЕНО НАКАЗОМ ШЕРИФА ОКРУГУ САБЛІТ**, а нижче дрібним шрифтом бла-бла-бла, а внизу...

Вона штовхнула його ліктем. І штовхнула добряче.

— Перестань клеїти дурня і подивися уважно, Девіде. Я не хочу манячити тут всю ніч.

Ти не бачиш того, що просто перед твоїми очима.

Він одвернувся від станції та подивився на залізничні рейки, що сяяли у місячному світлі. Поза ними неясно виднілася біла скеля з пласкою верхівкою — ондечки отака-то столова гора, кулего, точнісінько як у тамтих старих кінах Джона Форда.

Він знову обернувся до оголошення на стовпі й здивувався, як це йому — такому солідному інвестбанкіру Вольфу Лякайлу — могло привертися **ЖЕБРАКУВАННЯ** замість **ПЕРЕБУВАННЯ**.

— Тут написано **ПЕРЕБУВАННЯ НА ТЕРИТОРІЇ ЗАБОРОНЕНО НАКАЗОМ ШЕРИФА ОКРУГУ САБЛІТ**, — сказав він.

— Дуже добре. А під отим бла-бла-бла, що там, нижче?

Спершу два нижні рядки він зовсім не зміг прочитати; спершу ті два нижні рядки здалися йому просто безглуздими символами, либонь

тому, що його розум, який не бажав йняти цьому всьому віри, не міг знайти незагрозливого тлумачення. Тож він знову обернувся до залізничних рейок і не вельми здивувався, побачивши, що вони більше не блищать у місячному сяйві; тепер сталеві рейки були іржавими й між шпалами росли бур'яни. Коли він обернувся знову, станція перетворилася на покинуту руїну з забитими дошками вікнами і дахом майже без гонту. Напис **СТОЯНКА ТАКСІ ЗАБОРОНЕНА** зник з потрісканого, подовбаного ямами асфальту. Він ще міг бачити слова **ВАЙОМІНГ** та **ШТАТ РІВНОПРАВ'Я** на довгій стіні будівлі, але літери тепер були примарними. «Точно як ми», — подумав він.

— Далі, — промовила Вілла, Вілла, яка мала власні уявлення про речі, Вілла, яка вміла бачити те, що просто перед її очима, і хотіла цього ж від нього, навіть якщо бачити це було боляче. — Це твій останній іспит. Прочитай два нижні рядки, і тоді ми зможемо повернутися до того шоу в придорожному барі.

Він зітхнув.

— Тут написано **ЗОНА ВІДЧУЖЕННЯ** — а тоді: **ЛІКВІДАЦІЮ БУДІВЛІ ЗАПЛАНОВАНО НА ЧЕРВЕНЬ 2007.**

— Ти здав іспит на відмінно. Давай тепер підемо подивимося, чи схоче хтось піти з нами до міста послухати «Дірейлерз». Я поясню Палмеру наші вигоди — сигарет ми купити не можемо, натомість такі, як ми, люди можуть не платити за вхід.

От тільки ніхто йти до міста не захотів.

— Що це вона верзе, нібито ми мертві? Навіщо вона говорить нам такі жахливі речі? — спитала Рут Палмер у Девіда, і що найбільше його вбило (якщо доречно так висловитися) — це не докір у її голосі, а вираз її очей перед тим, як вона сховала лице на плечі одягнутого у вельветовий піджак Генрі. Бо вона теж усе розуміла.

— Рут, — промовив він. — Я кажу це не для того, щоб вас збентежити...

— Тоді перестань! — схлипнула вона здушеним голосом.

Девід бачив, що всі тут, окрім Гелен Палмер, дивляться на нього вороже й сердито. Гелен кивала й бурмотіла, стоячи між своїм чоловіком та дружиною Райнгарта, можливо, її ім'я було Саллі. Вони тупцями під флуоресцентними світильниками... але він кліпнув очима, й ліхтарі пропали. І занехаяні пасажири виявилися лише примарними

фігурами в пасмах місячного світла, що якимось прослизало крізь забиті дошками вікна. Лендери не сиділи на лаві; вони сиділи на запилюженій долівці біля невеличкої купки слоїчків, у які фасують крек, — отже, виходило, що кокаїн теж якимось зумів прослизнути сюди, в країну Джона Форда²⁸, — а на стіні, неподалік від того кута, де бурмотіла зіщулена Гелен Палмер, виднілася темна пляма. Тоді Девід моргнув знову, і флуоресцентні світильники повернулися. Повернувся й великий годинник, затуливши собою пляму на стіні.

— Гадаю, тобі краще піти звідси, Девіде, — промовив Генрі Лендер.

— Послухайте хвилю, Генрі, — звернулася до нього Вілла.

Генрі перевів погляд на неї, і Девіду не важко було прочитати всю ту зневагу, яку демонстрував той погляд. Уся та симпатія, що її Генрі мав колись до Вілли Стюарт, тепер зникла.

— Я не бажаю слухати, — сказав Генрі. — Ти дратуєш мою дружину.

— Еге ж, — додав свій голос молодий товстун у кашкеті бейсбольної команди «Сіетл Марінерз».

Девід пригадав, що того звать, здається, О'Кейсі. У кожному разі якимось по-ірландськи, з апострофом.

— Прикуси свого язичка, бейбі!

Вілла нахилилася до Генрі, але той трохи відсторонився так, ніби в неї тхнуло з рота.

— Єдине, чому я дозволила Девіду притягнути мене сюди знову, це те, що цю місцину невдовзі почнуть розчищати! Генрі, ви знаєте, що таке бульдозер? Не маю сумнівів, що у вас вистачає розуму, щоб осягнути цю перспективу.

— Примусь її замовкнути! — схлипнула Рут придушеним голосом.

Вілла нахилилася ще ближче, очі палали на її гарненькому обличчі.

— А коли бульдозер зробить свою роботу і вантажівки відвезуть геть сміття, що було цією залізничною станцією — цим старим вокзалом, — де ви подінетесь?

— Дай нам спокій, прошу, — промовив Генрі.

— Генрі, як казала одна хористка: «Хоч маєте кредит, та він не високо стоїть».

Урсула Девіс, яка від самого початку недолюблювала Віллу, ступила вперед, виставивши щелепу.

— Пензлюй звідси, ти, паскудна курво.

Вілла різко обернулась.

— Так що, ніхто з вас цього не второпає? Ви мертві, ми всі тут мертві, і чим довше ви залишатиметеся на одному місці, тим важче буде піти десь інде!

— Вона має рацію, — підтакнув Девід.

— Атож, якби вона сказала, що місяць зроблений з сиру, ти додав би, що саме з сиру проволоне²⁹, — сказала Урсула, висока, напрочуд гарна жінка років сорока. — Вибач мені мою французьку, але вона так засяла тобі очі, що це вже навіть не смішно.

Дадлі знову видав своє віслуче іржання, а дружина Райнгарта засопіла.

— Ви дратуєте пасажирів, ви, обоє, — це вступив Ратнер, невеличкий на зріст залізничник з винуватим обличчям. Він дуже рідко щось промовляв. Девід кліпнув, станція знову на мить запала в темряву, помережану місячними променями, і він побачив, що в Ратнера нема половини голови. Решта його обличчя вигоріла на чорне.

— Вони зруйнують цю станцію, і тоді вам нікуди буде подітися! — схлипнула Вілла. — Просто нікуди... до дідька! — вона витерла люті сльози собі зі щік обома кулаками. — Чому ви не підете з нами до міста? Ми вас проведемо. Там принаймні є люди... і світло... і музика.

— Мамуню, я хочу послухати музику, — промовила Паммі Андрісон.

— Цить, — вгамувала її мати.

— Якби ми були мертвими, ми б про це знали, — сказав Біггерз.

— От він і підловив тебе, синку, — підморгнув Дадлі Девідові. — Що з нами трапилося? Як це ми стали мертві?

— Я... я не знаю, — промимрив Девід. Він глянув на Віллу. Вілла знизала плечима і похитала головою.

— Бачите? — сказав Ратнер. — Просто наш поїзд зійшов з рейок. Таке трапляється... я хотів сказати часто, але це зовсім не так, навіть тут, де залізничні колії потребують значного ремонту, однак таке буває іноді, на деяких роз'їздах.

— Ми упави, — промовила Паммі Андрісон. Девід подивився на неї, по-справжньому подивився, і на мить побачив труп, обгорілу

лисину і зогниле лахміття платтячка. — Котивися, котивися, котивися. А тоді...

Вона видала горлом гримливе гуркотіння, склала до купи свої замурані рученята, а відтак різко їх розвела: на дитячій мові жестів так показують вибух.

Схоже, вона хотіла сказати ще щось, та перш ніж встигла це зробити, мати раптом ляснула її по щоці з такою силою, що дівчинка аж зуби вишкірила, і слина бризнула їй з рота. Шокована Паммі якусь мить з непевністю дивилася на маму, а потім зайшлася голосним плачем на одній ноті, ще більш нестерпним, ніж її обридлива лічилка.

— Хто тебе навчив брехати, Памело? — заверещала, вхопивши дитину за плече, Джорджія Андрісон. Її пальці майже вгрузли у дитячу плоть, зникнувши з виду.

— Вона не бреше! — заявила Вілла. — Нас скинуло з рейок, і ми покотилися в ущелину! Тепер і я пригадала, і всі ви теж! Хіба ні? Хіба ні? Все написано на ваших обличчях! Все видно по ваших довбаних лицях!

Не дивлячись у бік Вілли, Джорджія Андрісон показала їй середнього пальця.

Іншою рукою вона трясла Паммі туди-сюди, туди-сюди. В очах Девіда в один бік смикалася дитина, в інший — обвуглений труп. Чому сталася пожежа? Тепер він згадав, як їх перекинуло, але від чого сталася пожежа? Він не пам'ятав, можливо, тому, що не хотів пам'ятати.

— Хто тебе навчив брехати? — не вгавала Джорджія Андрісон.

— Не треба, мамо! — промурмотіла дівчинка.

Мати потягла виючу — так само монотонно, на одній ноті — дитину кудись у темряву.

На мить запала могильна тиша — всі дослухалися виття відправленої на заслання Паммі, — а тоді Вілла обернулася до Девіда.

— З тебе досить?

— Так, — відповів він. — Ходімо.

— Котіться до чортів на виступці й попутного вітру вам в гузна, — закандзюбисто попрощався з ними Біггерз, на що Дадлі відгукнувся веселим іржанням.

Девід потягнувся за Віллою до двостулкових дверей, де біля одвірка так само, схрестивши руки на грудях, тулився Філ. Але раптом Девід

звільнив свою руку з Віллиної долоні й підійшов до Гелен Палмер, котра, хитаючись вперед-назад, сиділа в кутку. Вона підвела на нього свої потемнілі, сповнені сумнівів очі.

— У нас риба на вечерю, — промовила вона ледь чутним шепотом.

— Щодо цього нічого не знаю, — сказав він. — А от щодо тутешнього запаху ви мали цілковиту рацію. Тхне тут старими гнилими сухарями.

Він озирнувся і побачив, як несхвально позирають на них з Віллою решта пасажирів у місячному сяйві, що за бажанням могло ставати світлом флуоресцентних ламп.

— Гадаю, цей запах притаманний місцям, які давно замкнуто й опечатано, — додав він.

— Пензлюйте мерщій звідси, — подав голос Філ Палмер. — Ніхто тут не купляється на ваші витрішки.

— Ніби я не бачу, — промовив Девід і вийшов слідом за Віллою в осяяні місяцем потемки. Наостанок він почув сумний, мов шепіт вітру, голос Гелен Палмер: «Спершу перве, а потім второе».

Прогулянка назад до «26» дала в сумі дев'ять миль вечірнього моціону, але Девід анітрішечки не почувався втомленим. Він гадав, що привиди не знають втоми, так само як і спраги чи почуття голоду. Крім того, зараз був інший вечір. Тепер високо в небі сяяв, мов срібний долар, місяць уповні, і паркінг перед фасадом «26» був порожній. На бічній гравійній стоянці застигли в тиші кілька трейлерів, і лиш один, безсонний, гарчав з увімкнутими ходовими вогнями. Над входом тепер виднівся напис ЦЬОГО ВІКЕНДУ ГРАТИМУТЬ «НАЙТГОКС»³⁰. ПРИВОДЬ ДО НАС СВОЇХ ДІВЧАТ ВИТРАЧАТИ ГРОШЕНЯТ.

— Круто, — сказала Вілла. — Ти мене приведеш, Вовколякайло? Хіба я не твоя дівчина?

— Ти моя дівчина, і я тебе приведу, — відповів Девід. — Питання в тім, що нам робити зараз? Корчма ж бо зачинена.

— Звісно, ми все'дно зайдемо всередину.

— Але ж там замок.

— Він зникне, якщо ми захочемо. Пам'ятаєш, сприйняття? Сприйняття і сподівання.

Він згадав і смикнув двері, вони відчинилися. Дух бару залишався тим самим, тільки тепер до нього домішався приємний сосновий запах

якогось миючого засобу. На сцені було порожньо, і стільці стирчали на стійці догори ніжками, але неонове зображення кряжу Вінд Рівер горіло — чи то менеджери залишили його ввімкненим, чи це тому, що їм з Віллою так хотілося. Останній варіант був більш вірогідний. Порожній, та ще й подвоєний дзеркальною стіною, танцювальний майданчик здавався величезним. Перекинуті догори дригом неонові гори мерехтіли в глибинах до блиску натертої долівки.

Вілла втягнула носом повітря.

— Я чую запах пива і парфумів, — сказала вона, — запах спортивного авта. Це так гарно.

— Це ти гарна, — сказав він.

Вона обернулася до нього:

— Тоді поцілуй мене, ковбою.

Він поцілував її там же, на березі танцмайданчика і, судячи з того, що він відчув, любові не були поза питанням. Зовсім ні.

Вона поцілувала обидва кутики його губ і відступила назад.

— Вкинь четвертачок у джукбокс, гаразд? Я хочу танцювати.

Девід підійшов до музичного автомата в кінці бару, вкинув 25-центову монету і натиснув № Д19 — зазвучали «Пропаші дні, пропаші ночі», версія Фреді Фендера. Надворі, на парковці, Честер Досон, котрий збирався подрімати кілька годин, перш ніж продовжити свій рейс на Сіетл з вантажем електроніки, підняв голову, дивуючись, чи не почулася йому музика, вирішив, що то йому приверзлося, і знову заснув.

Девід з Віллою повільно рухались у порожньому просторі, іноді віддзеркалюючись у стіні, іноді — ні.

— Вілло...

— Помовч трохи, Девіде. Бейбі хоче танцювати.

Девід притих. Він занурився лицем в її волосся і дозволив музиці нести себе. Подумав, що тепер вони залишаться тут і час від часу люди бачитимуть їх. «26» може набути репутації закладу з привидами, але, либонь, навряд; люди не згадують про духів, коли п'ють, якщо п'ють вони не на самоті. Хіба що іноді, вже після кінця роботи бармен і остання офіціантка (та найстарша, що відповідає за розподіл чайових) почуватимуться незатишно, ніби на них хтось дивиться. Іноді вони чутимуть музику навіть після того, як вона припинилася, або помічатимуть відрух у дзеркалі проти танцмайданчика чи в тім, що

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ